REVISTA NOVA

Any I. - N.° 16 | Barcelona, 24 de Juliol de 1914 | 20 cèntims

COSTUMS MODERNES per Cornelis - Johannès MAKS

REDACCIÓ: CLARÍS, 99.
ADMINISTRACIÓ PORTAFERRIÇA, NÚM. 17 (LLIBRERÍA)

NO'S TORNEN ELS ORIGINALS :: LA RESPONSABILITAT DELS MATEIXOS A CÀRREC DE L'AUTOR

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ { CATALUNYA. . . . 12 PTES. ANY
RESTO D'ESPANYA . 15 » »
ESTRANGER. . . . 20 » »

Número solt, 20 cèntims.

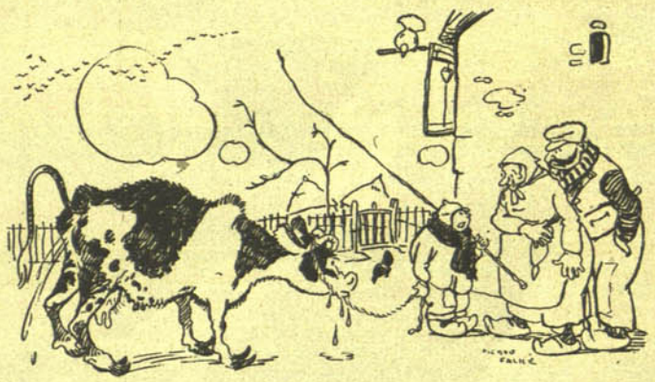
MARCS I GRAVATS
ASSORTIT INTERMINABLE

LA PINACOTECA
Corts Catalanes, 644-BARCELONA

NINGÚ POT DECORAR AMB GUST LES SEVES PARETS SENSE VISITAR AQUESTA CASA

Cardús
paraigües
varios
PORTA FERRIÇA 10
PORTA FERRIÇA 10

per Turisme i Teatre
ANTIGA CASA
ROSELL
Plassa de Palacio 13.

— Diu el veterinari qu'està ben llesta aquesta vaca, que cuitèu a ferne badella pel carnicer.

(Le Sourire, París)

Photo=Studio
Areñas

Telèfon 2812 Diputació, 251, baixos

Feu circular REVISTA NOVA

OBRADOR DE DAURATS I DECORACIO ANTIGA I MODERNA
IMITACIONS A BRONZE MARBRE MARFIL I ALABASTRE :: ESPECIALITAT EN RESTAURACIO D'ANTIGUITATS
A. LLUCH i J. OLIVA
MALLORCA 286 BAXOS ENTRE LLURIA I BRUCH BARCELONA

IMPREMTA
EMILI GABAÑACH, S. en C.
Impressions de totes menes
: ben fetes i a bon preu :
Diputació, n.° 308-BARCELONA

CORNELIS JOHANNÈS MAKS

PER JOAN SACS

Encare que compatrici den Van Dongen, pintant els mateixos motius, usant igualment d'una factura nirviosa i fogosa, tota d'improvisació, l'holandés Maks, qu'avui REVISTA NOVA fà coneixe, és un artista de temperament oposat. Ni té la pinzellada líquida i refregada den Van Dongen, ni'n té els tòns purs i llampants, ni l'absencia de modelatje, ni tampoc el subjectivisme literaturesc enmatllevat als novelistes averiats i als poetes decadentistes.

Aqueixa darrera antítessi és la que més hi ha que tenir en compte al apreciar l'obra den Cornelis J. Maks, perquè és la raó d'esser mateixa del pintor. El seu món no és el de les hipòtesis més o menys refinades, sinó el de la realitat controlada pels sentits de l'artista i dels demés mortals. El seus models són les dònes i les escenes de la vida alegra, sense grans perversitats ni segones intencions, la vida alegra tal com se presenta als ulls de tota aquella persona que té la pesseta per a pagarse una beguda en els bars i concerts nocturns. En Maks no creu essencial per a la seva pintura endinzarse més enllà en aquets establiments d'alegría desenfrenada i mecànica, no sent pictóricament la curiositat dels reservats, ni'ls seus pinzells sabríen dissecar els cervells de les *pierreuses* ni'ls sexes dels romàntics del erotisme i del aburriment, com fà el seu compatrici afortunat. En Maks pinta la vida femenina que va del instint a la gatzara sense allargarse a la perversitat ni a la degeneració; el seu realisme hauría pogut igualment aplicarse a la vida domèstica o a la vida pagesívola, mentres que'l den V. Dongen nó. En cambi poc s'assembla a l'altre holandès, en Van Gogh, que tampoc pintà bruxeríes escatològiques. En Van Gogh fou un pintor esencialment holandès en el fondo, emprò en la forma fou un francès dels més notoris. En C. J. Maks sols té d'holandès lo poc que'n tenía en Franz Hals; aqueix no amava la pintura com a espressió estètica, sinó com a ofici, encara que molts comentaristes creguin que fou un artista fondament holandès: Franz Hals amava la pinzellada espanyola; no sentía gens el miracle de la vida inteligentment covada, ni veia el color ni'ls matiços, peculiaritats capdals i glorioses de la pintura holandesa. Com en Franz Hals, aqueix séu èmul dels nostres díes, sembla posposarho tot a la *grapa* en el pintar; no té certament l'ofici, tota la traça prodigiosa del pintor siscentista, emprò posseix una major sensualitat i discerniment.

La gracia en pastar el color i en dibuixar i modelar en plena pasta; la ponderació savia de la seva composició; l'espressivitat anímica i muscular de les seves figures; la finesa de valors i la mateixa calitat de la pintura, són valors suficients per a compensar la pobresa de color, qu'éll no sospita i que, a l'igual qu'en la pintura den Franz Hals, és lo que domina en aqueixes teles al primer cop d'ull del espectador.

Portat per un esperit analitic, algú podrà objectar qu'aqueixes pintures adoleixen d'algún defecte de dibuix, i al objectar aqueixa agudíssima descoberta, tindrà tota la raó. Però podría passar que'l pintor responguès a l'impugnador que «si plou per Sant Pere Regalat, coranta díes farà un ruixat». Amb lo que també tindrà tota la raó.

COSTUMS BARCELONINES. — Quedarse amb un pam de nàs

LES IDEES DEN CORNELIS JOHANNÈS MAKS

UN pintor deu ésser *avans que tot* ell meteix, sacrificarse al únic objecte de produir artísticament.

El color deurà ésser la primera de les seves preocupacions.

Pinto per a expressar les meves emocions, per a reproduir, plasmar, tot lo que m'impresiona de la vida que m'envolta. Sols puc lograr-ho en estat de sobreexcitació. Aleshores procuro traduir el caràcter del individu o del motiu en son ambient propi.

La vida dels cafès concerts i dels cafès de nit és lo que més m'atrau. Aqui hi trovo la vida plena d'ironía i de passió qu'és tota sa grandesa. Aquí la llum fantàstica, els colors, els vestits exòtics i les dònes ornades i maquillades s'hi mostren amb varietat i gran caràcter.

A fi de poguer fixar aqueixes emocions ràpides lo millor possible m'he imposat una tècnica que'm permet resòldreles d'una manera ràpida i complerta.

Els pintors d'altre temps han apurat tan la tècnica qu'avui ja no hi han recerques a fer en aqueix sentit. No obstant, la tècnica deurà modificarse segons el caràcter del pintor.

Cerco el caràcter de la dòna, sobre tot el de la dòna alegra, sa bestialitat sota una màscara de gentilesa i hermosura, la seva ininteligencia, la seva hipocresía i al meteix temps la comuna relació d'ella amb els objectes que l'envolten com altres tants personatjes, i vull que la meva tècnica s'adapti al objecte pictòric.

IGNATIUS TACHNER

Ha mort fa alguns dies aquest gran il·lustrador i esculptor. Havía il·lustrat molts llibres, especialment llibres de contes per a la mainada, i col·laborat en els principals il·lustrats d'Alemanya. El seu dibuix era simple, molt decoratiu i sobre tot intèns, havent lograt equipararse amb en Julius Diez, del qui segurament aprengué molt. La seva esculptura solía ésser polícroma e inspirada en la sensibilifat i en la vida mitgeval i en la Renaixença Alemanya. Era sòlida, un xic pesanta com calía al seu estil, pero no menys vibranta que'ls seus dibuixos.

Al trasmetres de segle en segle, el llengüatje abstracte de la escultura no's transforma pas tan com el llengüatje de les paraules o el llengüatje de la pintura. L'esculptura egipciaca encara avui en dia acull tots els nostres sentiments, tots els nostres pensaments, tots els nostres desitjos. — LLEÓ WERTH.

DUGUES DONES per Cornelis - Johannès MAKS

L'AMOR A LA VERITAT

PER FRANCESC PUJOLS

LA naturalesa que dota als pobles de la terra com un pare a les filles, ha dotat a Catalunya d'un floret d'artistes qu'enamora, com també d'homes d'acció, de comerciants a l'engròs i a la menuda, d'oradors, de polítics, de metjes i advocats, d'enginyers i altres homes d'enginy, de còmics qu'han assolit fama universal, de cantants, tenors i baixos, que canten per tot lo mon i de tota mena d'homes menys d'aquells que tenen amor pur i desinteressat a la Veritat i li dediquen els millors anys de vida.

Començarèm per declarar que no és la nostra missió ni la nostra sana intenció planye'ns d'aquest fet evident ni molt menys trovar el remei, que potsèr sería pitjor que la malaltía, per a fer nèixer a Catalunya, si us plau per força, aimadors de la Veritat. La nostra missió, en aquest moment, és fer esment del fet com a tal fet per a que'ls coleccionistes de fets el posin a la col·lecció de fets de Catalunya.

No s'ha de ésser gaire astut per a observar a la nostra terra la carencia absoluta d'homes que visquin i morin per la veritat pura que no falla ni fallarà mai. Si a Catalunya hi ha quatre inteligencies privilegiades que's podríen posar al servei de tanta puresa s'estimen més supeditar i humiliar la Veritat sots el jou de llur criteri estètic o ètic, que pe'l cas es igual, que aplicar el seu enlairat enteniment a l'investigació i glorificació de la Veritat primera, sens que calgui dir que llur criteri estètic o ètic fonamentat en el desconeixement d'aquesta Veritat primera, s'aguanta moltes vegades amb agulles i no ofereix cap garantía.

Els catalans viuen i moren com si la Veritat ja fos trovada i en l'ignorancia de la meteixa s'hi troven com el peix a l'aigua. Tot se conreua i s'estima i, com diuen els castellàns, *el catalán de las piedras saca pan*, peró el fet de la manca d'amor a la Veritat surt per tots quatre cantons i, sense que's pugui conèixe la causa d'aquesta indiferencia absoluta, les coses fan el seu curs.

El que necessita un artista el trova, el que necessita un advocat, un metje o un enginyer no ha de fer més que demanar perquè bó o dolent no falta advocat, metje o enginyer; el que vol formar una companyía, encara no ha donat quatre passos que ja trova còmics, tant si son característiques com si son dames joves, primers galans, traidors o barbes, però el que vol conèixer un bri de la Veritat que no falla no sab aont darla i debades va de català en català perquè n'hi donguin raó, ja que anar d'un català al altre per a ferli aquestes preguntes és sortir del foc per a caure a les brases. L'un català li fa la mitja rialla, l'altre arronça les espatlles, l'altre el desenganya, l'altre ni se l'escolta, l'altre no sab de què li parlen i l'altre no sab que dir-li, perquè com hem dit, aqui a Catalunya hi ha gent per a tot menys pel servei de la Veritat primera.

Les causes d'aquet fenòmen deuen anar molt fondes i ni la peresa, ni la diligencia, ni la poca conciencia, ni l'orgull, ni l'egoisme, ni l'afany de fer diners en quatre dies, ni cap altre fenòmen d'aquesta naturalesa explica l'indiferencia absoluta i clavada al cor i a les freixures de Catalunya qu'els catalàns senten per a conèixer lo únic que val la pena d'esser conegut.

Es molt cert que les recerques fetes per les altres nacions han fet perdre les esperances d'assolir les Veritats pures primeres, peró també és molt cert que cap nació ni cap home ha aplicat a n'aquestes pureses el métode experimental que tants i tants resultats positius ha donat aplicat al estudi de les Veritats segones i terceres; de manera que lo únic que podría fer caure les ales del cor dels catalàns, que estàn per lo positiu, queda reduït a un error de métode que pot ser subsanat en un tres i no rès.

Hem reconegut sempre que la característica general dels catalàns és el sentit pràctic i com que'l problema de la coneixença de la Veritat, vist des de la banda del darrera apareix com lo més teòric i per consegüent lo més allunyat de lo pràctic, se podría arrivar a admetre com una de tantes hipòtesis que la causa de l'indiferencia absoluta envers la Veritat provenía del punt de vista en que Catalunya está situada respecte al problema, però sapigut que'l comble del sentit pràctic és la coneixença de la Veritat primera per obra i gracia del métode experimental, sembla que se'n desprengui la conseqüencia necessaria de que Catalunya és la nació destinada a arrivar primer que les altres al coneixement tan desitjat de la Veritat perquè, la Veritat sigui dita, poques nacions coneixèm que's puguin empendre amb tantes condicions favorables lo més positiu de la terra que, fet i fet, és el coneixement de la Veritat primera.

DE PINTURA MURAL

PER JOAN SACS

II i darrer.—LA SUPERSTICIÓ

A superstició dels capdevanters del nostre moviment en prò de la resurrecció de la pintura dita mural està en la creença de que la pintura dita mural és infinitament superior a la dita de caballet. La pintura mural sería quelcom de sublim, mentres que la de caballet només deuría ésser tinguda que com cosa immoral, fútil, inferior en tots conceptes.

Serà aqueixa creença en la superioritat de la pintura mural motivada per les seves dimensions que, efectivament, sempre solen ésser superiors?... Serà, potser, deguda al fet de que el fresc sol ésser més durader que l'oli? No és probable, perquè altres procediments apart de l'oli i que duren tant com el fresc, s'empleen en la pintura de caballet; ademés, no és de creure que aquests senyors jutgin de la bondat intrínseca de cosa tan subtil com és un art i lo que aquest art expressa pels accidents purament materials de la seva execució..... Serà aquella creença causada pel prestigi de la novetat del procediment al fresc, indispensable casi a la pintura dita mural? Serà pel prestigi de les grans obres aixís executades? Serà per la seva grisor? Serà per a sostenir aquella anticuada i ruinosa teoría de l'ornamentació arquitectònica necessariament esplicada pels materials de que està construida? Es possible. De totes maneres, siga la que's vulga la causa d'aquella manera de jutjar que esclueix tota pintura que no siga la pintura anomenada mural, o bé sigan totes elles plegades, aqueixa creença té tots els aspectes de la superstició, doncs com ella és nada de mitjes idees, de temences, de necessitats materials, d'enlluernament i d'irreflesivitat.

La superstició se caracteritza i es diferencía del coneixement, que tendeix sempre al cor del objecte, per la seva tendencia viciosa a vorejar còmodament el seu objecte amb mitjes idees casi animals, sensacionals i preestablertes; allí aont aquestes mitjes idees troven paralelisme, en la tendra escorça, encara que sempre siga circumstancial i fragmentari, allí s'hi aferra com una llagasta l'intel·ligencia primitiva o peresosa.

Mentres no's demostri que la pintura mural al fresc siga superior a les demés pel seu valor estètic intrínsec tot lo demés que's vulgui demostrar no seràn més que demostracions d'utilitat material, i en aqueix cas, l'honradesa exigirà fer aqueixa salvetat. L'afirmació de la superioritat de la pintura mural sobre la de caballet grotescament apoiada amb aquells arguments abans citats, serà sempre una afirmació gratuita indigna de la consideració de cap persona normal. El doctor Martí i Julià ne diría: «idea manicomial exclaustrada.»

Es evident que la pintura mural al fresc és un procediment admirable, agradable, amb el qual s'hi han pintat obres magistrals, i que deuríem implantar en la decoració dels nostres edificis públics amb preferencia al tremp, per exemple, que s'engruna; amb preferencia a l'oli, que s'enrancieja. Peró, apart de que'l fresc també està subjecte a molts i terribles accidents, té l'inconvenient capdal de la seva adherencia meteixa, que no sempre és una virtut. En els edificis públics, en els palaus, aqueixa adherencia és molt pràctica; empró l'home no sol pas viure sempre en els palaus ni en els edificis públics; especialment l'home dels nostres dies sol passar la major part del temps en habitacions reduïdes, que sovint ha de substituïr perquè no n'és el propietari. Decorarà el nostre home la casa al fresc? Ja's veu l'imposibilitat d'això: quan hagi d'abandonar la habitació haurà d'abandonar també la decoració, i a la recança d'aqueix abandó haurà d'afegir-s'hi el dispendi a refer en la nova casa o les reclamacions del propietari de la que acaba de deixar. La pintura de caballet ha lograt doncs la decoració de plafons reduïts i portàtils; la guaixa, el pastell, el tremp, l'oli, l'encaustica, etz., decoren les nostres habitacions a satisfacció, en lloc del fresc; i si aquella decoració de les nostres habitacions sol ésser de mal gust no és pas de creure que pintada al fresc a la paret del recibidor o de la sala o del menjador per la mà dels meteixos artistes sería de millor gust. Els esteticistes de l'art enraonada i pràctica no'ns negaràn la raó.

Empró no és aquí el mal major de les doctrines d'aquests esteticistes sinó en la temeraria afirmació de que l'art de caballet es immoral e inferior en tots conceptes. Nosaltres que considerèm la Bellesa espressable amb tots els procediments, i malgrat tots els prejudicis; que havèm constatat precisament la major quantitat d'obres dolentes pintades sobre parets i sostres; que cada dia veièm el quadre de caballet armonitzanse amb l'aquitectura i l'amoblament dels nostres interiors tan com se pot desitjar per a la pintura dita mural, no comprenèm com s'ha pogut titllar an aqueixa pintura mural pintada a l'oli, al pastell, a la guaixa o a l'aquarel·la d'immoral per causa de la seva brillantor de color, que és, oh vergonya, l'únic defecte que se li retrèu!

A LA MANERA DE NA MARIA CORELLI

PER OWEN SEAMAN

Maria Corelli es una escritora anglesa molt renomenada per les seves noveles, quina prosa se presenta potser excessivament sembrada de sentencies i pensaments trascendentals.

Owen Seaman és un humorista anglès que s'ha dedicat casi exclussivament a la parodia dels grans autors, amb la bona intenció, diu ell, de ferlos més comprensibles.

A continuació extraièm algans dels seus pensaments d'un article que porta el titol qu'encapsala aquestes ratlles.

Quiscuna de nostres accions, per trivial que sembli, és una malla de la cadena de l'evolució moral i física. Provèu d'aixecarvos del llit sense avans havervos-hi ficat..... i descubrirèu, massa tard, lo indispensable qu'era aquesta malla en manca.

DISEUSE, per Cornelis - Johannès MAKS

Què significa la petita bola terrestra comparada amb el vastíssim univers invisible? Una patata, una bombolla, un mosquit en la gran vuidor.

Oggi! — Oggi! — criden els petits venedors de gelats i granisats de les llunyanes montanyoles campanianes. Avui! Avui! Quàn i quàn cert ès això! Rés hi ha de tan absolut com el present. El passat és mort, i l'avenir no'ns perteneix.

Si podíem compendre tots els misteris, alesores la causa última se revelaría clarament a l'intel·ligencia del més ignar dels critics.

No hi ha en nosaltres, doncs, una sedor infinita d'ideal? Toquèu eixa molècula adormida amb la guspira misteriosa i la flama celestial brollarà cridant al navegant al port.

No és pas la vulgaritat franca i baladrera de les multituts la qui grava el front del pensador amb arrugues profondes. Més aviat és l'Hedonisme enervant de l'epicuri aristocràtic, veneno insidiós que mina lentament la societat. Oh món degenerat!....

El sègle està aburrit. Està cançat de l'ideal raonable, pur i poètic de la Grecia i de Roma. Els ensomnis de Safo i de Juvenal són considerats menys picants que'ls grollers contes de Old Kent Road. Qui doncs ha dit: *O tempora?* qui ha dit: *O Mores?*

Me preguntèu perquè soc tan modesta. Cap gran artista pot considerar la seva obra com a propia. L'artista no és altra cosa que'l medium inspirat que quan son trevall arriva a madurar deixa de pertanyer-li per a devenir l'herencia de tot temps. Podrà l'autor admirarla coralment, emprò sols en companyía de la multitut, reconeixent-se a sí mateix com un àtom ignorat de l'humanitat.

Un góç té més honradesa i bona fè qu'un home. Per això paguèm un impost sobre'ls goços. I, no obstant, potser que sota vostre teulat s'hi aixoplugui un tirà, sense que per eix privilegi estiguèu obligada a pagar altre impost que'l de les llàgrimes ardentes de l'indignació que vos seràn arrencades per l'opressió vil i per una baixa falsificació de l'amor.

L'any ha de passar com el mes, la setmana, el dia. Aviat ja no existiràn. El temps no pot pas depassar l'eternitat.

Un bon actor ens fa oblidar els defectes o la pobresa de les decoracions.
J. W. GŒTHE

LA NEGRITA OLISSA, per Cornelis - Johannès MAKS

LES REVISTES

MERCURE DE FRANCE

L'Exposició anglesa de les arts i oficis al «Pavillon de Marsan». — A propòsit d'aqueixa manifestació d'art decoratiu anglès, se pregunta el cronista si l'esforç dels Morris i Crane al perseguir la creació d'un estil anglès i d'un art democràtic fou nul, i, després d'analitzar la qüestió, conclou que nó, que respecte a la democratizatció de l'art s'hi ha pervingut per la fabricació mecànica de les formes manuals d'aquells tallers d'art: la qüestió de l'estil nacional diu que també s'ha lograt pels medis següents: Walter Crane i William Morris estimaven tan les creacions dels seus obrers i l'expressivitat que la construcció manual donava als objectes eixits de les llurs mans que adhuc quan l'obrer inexpert fallía en pulcritut o en habilitat, l'error o la xapucería se deixava subsistir. Alterant aqueixes falles la forma del moble o ustensili, ne cambiaven més o menys pronunciadament la forma i acabaren per donar un *cachet* als mobles rics eixits d'aquelles fabricacions. Posteriorment, quan l'èxit popularitzà aquelles formes, la fabricació divulgadora se vegé obligada a imitar mecànicament aquells defectes involuntaris del primers artesans del nou estil anglès, els quals han quedat com normals.

LA NOUVELLE REVUE

Fà un historial de l'«Orfeó Català» i un elogi del mateix per peces menudes, després de dir qu'és un conjunt admirable com no n'hi ha cap d'igual ni a França ni, potser, enlloc més del món.

..... «El caràcter orquestral d'aqueixes composicions (les escrites espressament per a l'«Orfeó») hi es encara manifest, com en les populars. Desapareix per complert amb les obres antigues, de les que l'«Orfeó» ens en feu sentir una selecció interessanta. Lo que aquí cal alabar en l'execució n'és la grandiositat, l'energía, l'equilibri constant, l'esclat, l'art de les progressions magestuoses i anorreadores. Aquell qui no hagi oit cantar per l'«Orfeó Català» la sublim peroració del *Credo* de la *Missa del papa Marcel* i l'*Al-leluia* triomfant que corona d'una gloriosa esplendor el motet de Vitoria: *O Magnum Misterium*, mai podrà compendre l'ardor mística, la

vida tumultuosa i pura, la grandiositat sobrumana que pot contenir eixa música del sègle XVI, qu'altres execucions poc comprensives o insuficientment preparades han fet semblar sempre freda e inanimada.

Ho repetesc: els dos concerts de l'«Orfeó Català» han sigut per a París una revelació magnífica. Que l'acullida triomfant que'l públic parisenc ha fet a n'aqueixa il·lustre Societat puga determinarla a tornar a casa nostra; convé que'l seu exemple instrueixi a nostres societats corals.

L'ART ET LES ARTISTES

L'Arístides Maillol, il·lustra amb deliciosíssims boixos tallats per ell mateix, una edició francesa de les «Bucòliques» de Virgili, pròxima a pareixe. El paper mateix és fabricat pel cèlebre artista rossellonès. (Iluscions).

LA REVUE

Una nova literata. — Es N'Alice Brown, dels Estats Units, qu'ha guanyat el premi de 10.000 dollars en un concurs literari convocat pel acabalat Mr. Winthrop. Hi ha que tenir en compte qu'els concursants eren aprop d'un miler.

Gabrielle d'Annunzio. — Acava una comedia moderna qu'haurà nom *Amaranta*.

L'Or del Rhen. — Els drets d'autor percebuts per en R. Wagner a Alemanya, entre 1896 i 1899, pujaven a 8.000 mks. Cap al 1908 s'elevaven a 27.000 m., i al any següent aumentaven fins a 57.000 m. Tinguis en compte que a Alemanya deixaven de pagar drets onze teatres, que havien adquirit la propietat de l'obra per un plat de llenties, alguna vegada per sols 200 francs.

Se calcula que durant els trenta anys darrers la família Wagner ha percebut per drets d'autor, provinents dels teatres de tot el món, un set milions cinc cents mil francs.

THE TIMES LITTERARY SUPPLEMENT

Literatura russa. — La novela i el conte prosperen a Russia. La cultura aumenta i, en conseqüencia, els lectors aumenten a milions. — Els editors russos són ja més generosos amb els autors. — A hores d'ara són tan rics com els anglesos. Hi ha ara el perill de que devenint llegidora la plebs no vagi a imposar el seu gust bast als literats. — Russia es l'Orient viu de la mateixa manera que la Xina i l'India són l'Orient que mor. — El geni rús és la polarització de tot lo que viu i perdura en el místic Orient; totes les idees perdudes tendeixen a acullirse a Russia; tot lo místic trova aquí son semblant, hi cristallitza i s'hi converteix en quelcom d'orgànic. El rús és eminentment artista; fins en el pagès s'hi veu un esperit subtil i un enteniment meravellosament apte per a apreciar la música, la forma, el color, les idees i les paraules que les expressen; si cal inspiració el pagès la proporcionarà.

LACERBA

Il Socialismo e l'Arte. — Vi siete acorti che una forma rivolucionaria d'arte non incontra mai maggior resistenza, maggior nemicizia che nei cosidetti sovversivi? Leggete qualche scritto di un socialista, sul simbolismo, sull'impressionismo, sul cubismo, sul l'orfismo, sul futurismo. Sentirete il disprezzo, l'odio, nel miglior caso la compassione. È un fenomeno strano ma è così. Il revoluzionario è in fatto d'arte più conservatore e retrivo del borghese. Il *Corriere della Sera* ride, scherza quando di trova davanti a un genio novatore. L'*Avanti!* volta la faccia inorridito e disgustato.

Ed è forse questa avversione all'arte viva, questa mancanza di sensibilità che tradisce meglio l'essenza plebea (non dico popolare) bassa, vile, ventraiola del socialismo. Che denota il suo carattere sotterraneo ultraborghese. Giacchè il socialismo non è altro, vero? che un borghesismo esaltato fino alla religiosità.

Ultra modernisme. — En un dels nostres números passats retreiem un article de *Lacerba*, en el cual l'autor diu que després d'haver-ho mort tot el futurisme ha mort l'art ultra modern francès, qu'és el cubisme i els seus derivats. Repassant revistes franceses è italianes d'última hora, ens hem fet càrrec de que potser sí que l'ha mort, però per una raó ben diferenta de la que senyala l'autor de l'article esmentat.

Sembla, per lo que's llegeix, qu'els francesos ultramodernistes, mirantse en el mirall dels seus germans d'Italia, s'han trovat una mica estrambótics i han inagurat una rifada general de les arts italianes, ensemps que han amainat la campanya a favor del neo-ultra-modernisme francès.

BOÎTE DE MUR, per Cornelis - Johannès MAKS

Lacerba, que sembla que ha vist el joc, retreu les paraules del crític del *Mercure de France*, Mr. Apollinaire, sobre'l músic italià Savinio, ja esmentades en aqueixa secció.

L'articulista de *Lacerba* fà'l cor fort devant d'aquesta rifada i diu que ha assistit a un concert dat pel mateix Savinio a la redacció de «*Les Soirées de Paris*», *e posso certificare*—diu—*che quanto afferma Apollinaire e assolutamente esatto.*

I adonantse una mica — o bastant — del lloc aont els van col·locant els francesos, segueix la beta de la següent manera: *Per cio che é della musica* me declaro incapàç de jutjarla, encara que no ha agradat molt. *I competenti* diuen qu'és òptima *e moderna, al punto che Marinetti si prevede ne anderá matto, senza pregiudizio dei noslri Pratella e Russolo.*

Com se pot veure la cosa está que bufa. Anirèm seguint amb detenció el camí que agafin les coses i sobre tot aquestes.

LA DÉPÊCHE

Le succès actuel de Claudel. — Je suis de ceux qui, n'ayant jamais partagé ni le catholicisme ni le royalisme de M. Claudel, ont pourtant toujours jugé que l'amitié et l'admiration littéraire devaient faire leurs réserves, et j'ai admiré l'art mis au service de ces idées comme je l'admire en écoutant *Parsifal*, ou en regardant une fresque de Giotto. Je sais que M. Claudel est profondément sincère. Je sais qu'il y a autant de différence entre lui et un bigot qu'entre un maître maçon de la cathédrale de Chartres et un mouleur de bondieuseries de Saint-Sulpice, ou entre Ezéchiel et M. Henry Bordeaux. Je sais qu'il a toujours été croyant, que sa foi a toujours été pour lui la racine de la théorie du droit divin dans le domaine

RETRAT, per Cornelis - Johannès MAKS

temporel et qu'il n'a rien de commun avec ces convertis carnavalesques que nous voyons chercher prébende académique depuis quelque temps dans le petit monde frondeur de la réaction littéraire. Mais c'est justement pour cela que j'ai peur de son succès, et on n'a pas écrit la vingtaine de scènes géniales qui brillent dans son théatre pour devenir un grand homme de sacristies. Rien de plaisant comme de voir ces pygmées généralement ravis d'une cacographie pieuse, et n'osant pas encore accepter le Verlaine de *Sagesse*, s'atteler au gigantesque Gulliver qu'est M. Claudel et l'enserrer de mille ficelles pour tâcher de le traîner dans leur camp lilliputien!

Nous avons vu M. Francis Jammes, qui était une sorte de faune charmant, connaître le succès avec la conversion, s'adoucir, s'affadir, bêler en agneau après avoir été le plus nerveux et le plus souple capripède littéraire. Nous avons vu M. Mæterlinck, après d'admirables œuvres dramatiques, devenir le philosophe international des satisfaits, onctueux, bénisseur, bourgeois, confisant les lieux communs de l'optimisme dans un miel quiétiste, déchoir de *Pelleas* à *Marie-Madeleine*, et s'appauvrir à mesure qu'il faisait fortune. Tout ce que les bienpensants s'annexent, ils le flétrissent. Quelle anémie crée donc une certaine vertu! Et qu'il serait dommage que le génie de M. Paul Claudel devint une réclame exclusive pour les trublions! Ce sera l'aimer et l'estimer vraiment que de le craindre pour lui, et de préférer à une telle «gloire» son obscurité si noble d'autrefois.

LES MARGES

D'un article escrit en forma d'aforismes degut a la ploma d'en Remy de Gourmont en treièm les següents notes:

La tradició jo la trovo per tot arrèu. Tot el passat pot ésser materia de tradició: perquè unes coses sí i les altres no? Els veritables homes de la tradició son aquells que no han menyspreuat rès i ho han volgut compendre tot. Jo vaig llegir a Molière perquè un capellà me'l va fer llegir quan m'ensenyava el llatí. He restat agraït als capellans. Els altres clàssics han estat per a mi materia de classe i de bones notes i no'ls he llegit fins més tart. Ve't-aqui la meva tradició. Lo que més em fa por de la joventut d'avui és la docilitat. Aprèn lo que li ensenyen. Al meu temps el mestre no tenía cap autoritat. Se li reconeixia la missió de preparar per el grau de batxiller. Jo sols he gaudit en lo que no s'ensenya. Aquesta fou la causa de que estudiés la literatura de la edat mitjana. Només he anat a la Sorbona per a veure a Puvis de Chavannes i els frescos de la senyoreta Dufau. Ronsard ha tardat tres cents cinquanta anys a ésser clàssic i la Cançó de Roland més de vuit cents. Els veritables clàssics del sègle XVII que foren els models dels homes de gust, han sigut oblidats. La niçaga dels mestres d'estudi està damnada eternament a menyspreuar La Fontaine viu i a venerarlo mort. No hi ha tradició que hi valgui contra la tradició de la llibertat. La tradició francesa és tan vasta i contradictoria que n'hi ha per a tots els gustos. Que pesat és el farcell d'una tradició literaria que vagi des de (no anèm més enllà del sègle XV), l'Eustaqui Deschamps fins an en Verlaine passant per en Villon en Rabelais, etz., etz., fins an en Sainte Beuve an en Flaubert etz., etz. Es un bosc des de el qual no's veu el cel.

Flecte ramos, arbor alta, lo que'ns cal no son models, sinó la llum de la vida.

***

En la meteixa revista *Les Marges* hi llegim un projecte d'Exposició permanent ideat per en Miquel Puy, que consisteix en obrir una exposició en la qual durant un any o una temporada hi siguin depositades les obres dels pintors moderns, sense distinció d'escoles, com també les obres que siguin adquirides pels Municipis que tinguin gust de deixarles veure. Aixís, el poble francès i els extrangers podrien conèixer amb comoditat l'estat del art modern i del día.

En lloc de jurat proposa un administrador aconcellat per un representant de les diverse escoles.

Teatre. — Parla de l'estrena de *L'Otage* den P. Claudel, drama monàrquic i catòlic; pel estil, impropi de les taules; el públic i la critica l'han ben acullit. L'obra demostra en el seu autor un possible autor dramàtic de bona teia. La lectura de *L'Otage* produeix millor efecte; és una de les millors obres den Claudel.

Música.—El ballet *La Légende de Joseph*, llibret den H. v. Hoffmansthal i música den Ricart Strauss, de la que ja s'ha parlat altra vegada en aqueixa mateixa secció, sembla una obra admirable al crític d'aqueixa revista, prò inferior a les altres den Strauss.

Llibres. — El darrer llibre de l'Andreu Gide *Les Caves du Vatican* és pueril, absurd i dolent com un Ponson du Terrail o un Xavier de Montépin.

DIE CHRISTLICHE KUNST

Dugues exposicions a Manheim, la del art del teatre i la de la col·lecció de «lo bo i lo dolent», consagrada al art decoratiu, amb exhibició d'obres de mal gust al costat d'obres considerades de bon gust.

EMPORIUM

Necessitat d'adaptar les decoracions i la presentació escènica al caràcter de l'obra en que intervenen. A les obres simbòliques del nostre temps els hi cal una presentació escènica despullada de tot verisme pueril. Reproducció de decorats den Gotz, Korovine, Rœric, Golovine, Delaw, Mancini, etz.

HISTORIA D'UN ACTOR QUE VOLIA ESSER HOME

PER ALEXANDRE PLANA

PRIMERA PART

I

A nèixer en una petita vila industrial, peró de molt petit vingué a Barcelona amb sos pares. A estudi deia el mestre que semblava del tot negat a la comprensió de les coses més senzilles i que no s'en podría treure rès. Als set anys el tragueren d'estudi i el posaren d'aprenent a casa d'un drapaire, cosí del pare. Entremig de cadires, llits, sabates velles, estampes, ferros i llibres, feu les dues creixences: la del còs i la de l'esperit. Als dotze anys era baix, negre, d'ulls terbols, amb un caient de llavis que semblava talment llepés cordills tot el dia. D'aquí havía de venir-li, amb el temps, la seva desgracia. Perque aquest noi no fou drapaire, com el cosí del seu pare. Havía d'esser actor.

II

Com fou que en un medi que semblava advers a l'art escènic, creixía un actor? Posarèm al marge de la nostra narració un comentari breu: La botiga d'un drapaire és un medi favorable, no pas contrari, a que una vocació d'actor destorbi una vida tranquila. El noi s'acostumà a veure barrejades, combinades, agombolades, les coses d'ús més diferent, a veure sofrir als objectes les metamòrfosis més absurdes per gracia ara del barníç, ara de la polç; després, se feu a contemplar cares tristes, cares astultes, cares tràgiques. Les dels venedors i les dels compradors. El rovell, la rancior, els greixos, les corcadures, totes les variants que produeix l'unió del temps amb la bruticia, foren per al noi un corc més aviat esperitual que material; perquè veia com se formaven, com invadíen els objectes, com finíen dominant-los, i com després de près la cosa s'insinuaven en l'aire en la forma sobtil de males, indefinibles olors.

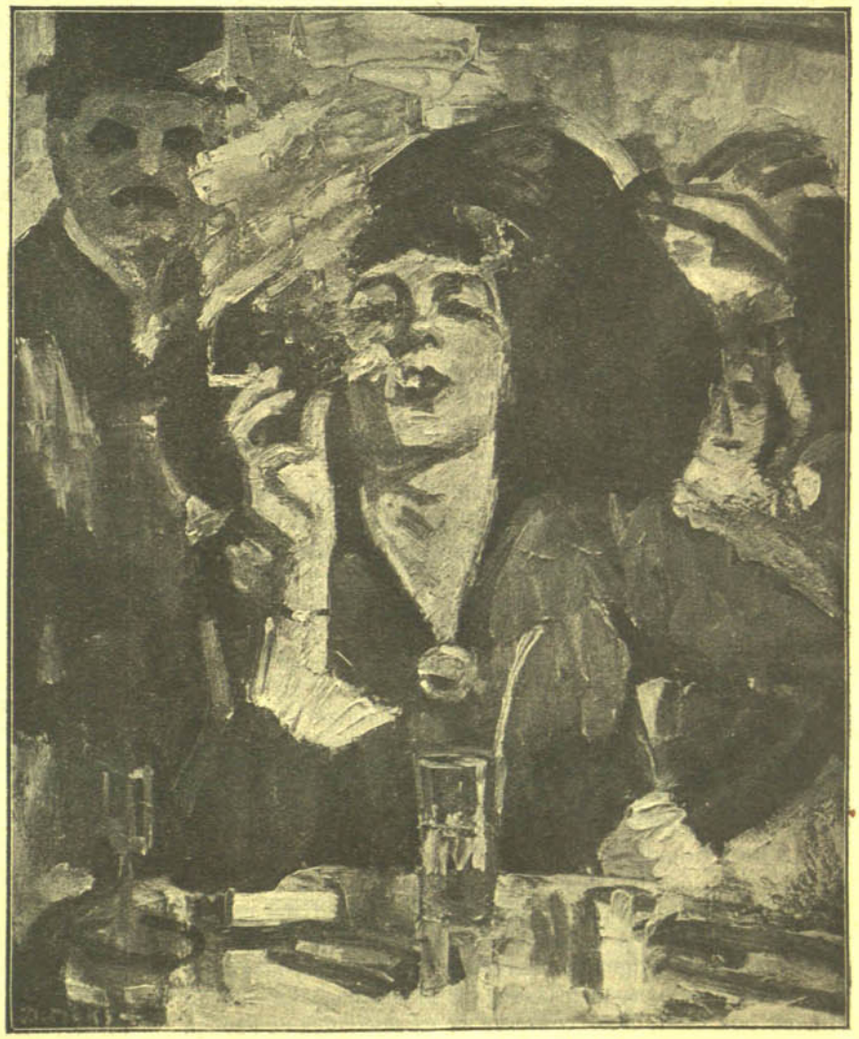
El noi arrivà als quinze anys. El cosí del seu pare, el drapaire, arrivà un vespre amb un carro carregat de llibres. Era la biblioteca d'un difunt. El drapaire havía fet un bon jornal amb l'adquissició, i com a l'endemà era festa, donà trenta cèntims a l'aprenent. Era la primera volta que donava senyal clara d'esser home generós. El noi en fou content com un ginjol. La tarde de la festa, se n'anà al teatre. No hi havía estat mai. Feien una pantomima: *El mar por tumba o el almirante ciego*. Restà absort tota la representació. Amb el cap entre les dues mans, i els colços sobre els genolls, s'esforçava en entendre els gestos de l'home de la cara enfarinada i els dels altres, que ja no li eren tan simpàtics. A l'arrivar a la botiga prengué d'amagat un llibre, al llom del qual hi llegía: *Obres d'en Frederic Soler (a) Pitarra*. A l'anar-se-en al llit, encengué tots els caps d'espelma que havía trovat a la cuina, i començà a llegir.

III

Eren les quatre de l'altre día, quan el noi, mort de son, acabava el darrer acte de «La creu de la masía». Estava astorat. Un mon desconegut se li aparexía com un monument que sortís dels núvols. Llavores establí una relació entre les paraules llegides i els gestos que el dia abans havía comtemplat. L'art de l'actor, se li revelava directament: comprenía que devía haver-hi un més enllà de lo que havía vist, que una cosa més perfecta que la pantomima era fàcil d'assolir. I entre quatre i sis de la matinada el noi inventà en el seu isolat recó l'art escènic, que sègles enrera havíen descobert altres homes, potser aprenents de drapaire com éll. Deia el noi: jo podría sortir a qualsevol teatre, i dir lo que apendría de memoria, com si em passès a mí lo que anés dient: tots creuríen que anava de debó i em tindríen pietat, i a la mitja hora els faría riure amb noves facecies. Això li barrinava en el cap, de nit i de dia. A les dues setmanes, tenía trenta cèntims arreplegats de bell nou. Li semblà mellor canviar de teatre. Amb un gran delit esperava que'l teló s'aixequés. Quedà parat de no veure cap actor amb la cara enfarinada, i tot s'estemordí al sentir parlar. Feien «En el seno de la muerte» de don Josep Echegaray. Al sortir del teatre, el noi estava canviat pels dirs. Li rodava el cap. Sentía una engunia estranya. El record que servaba dels actors era com de si fossin gegants. I sense tenir-ne esment, brandava espases imaginaries, obría la boca, i deia frasses terribles que no savía ben bé lo que volíen dir.

IV

No feia quinze dies encara d'això, que el noi ja no era aprenent de drapaire. Era aprenent d'actor. Un amic seu, aprenent d'adroguer, l'havía dut a la societat «La Confianza Ultramarina», on s'hi feia comedia d'aficionats. Allí el prengueren per als papers muts. El de patje que surt a escena per a entregar un pergamí recargolat era el paper que més li esqueia. Mentres tant s'acostumava a sentir a declamar als altres. L'ensinistrava un home grós, de veu prima i pesat de moviments que feia sempre els papers de vell en les comedies. L'home grós havía descobert en el jove aprenent condicions d'actor

CAFÈ DE NIT, (BOÎTE DE MUR), per Cornelis - Johannès MAKS

tràgic un dia que després d'entregar el pergamí, en lloc d'entornar-se'n, restà en escena amb un genoll sobre la fusta i amb una mà extesa. L'home grós li donava les series lliçons de l'experiencia. Li advertía que un actor ha de tenir, abans que rès les galtes begudes si vol fer drama, i tenir-les rodones i plenes si vol fer comedia, i que, després d'això, ha d'estudiar molt bé els papers.

V

Al cap de cinc anys, el noi era el *galán* d'una companyía de vers que anava per les viles catalanes de segona categoría. Havía après molts papers, sentit moltes comedies, i llegit pocs llibres. Però estava compenetrat de la valúa del seu ofici. Se trobava en el punt fort del moviment realista, allavores que els actors menjaven pebrots i tomatecs, de debó, i al trencar una cadira se feien mal al genoll. Havía vist en els diaris que'l tot de l'art està en la veritat de l'epressió, i que'l teatre es un reflex exacte de la vida. S'esforçava en assolir la màxima realitat. Devegades enraonava tan baix que no se'l sentía. Això era realisme. Altres, cridava tan fort que axordava a l'apuntador. Era realisme també. Els seus gestos eren lents, poc graciosos, monotóns. Caminava sobre les taules com caminava pel carrer, i s'aixugava la suor, estornudava, feia tota mena de sorolls bucals i no se retenía els badalls quan el paper dels altres l'aborría. Entre la gent de Manresa, de Vilanova o de Santa Coloma de Farnès arrivà a tenir una gran anomenada d'actor realista. Tot-hom deia: Sembla que's trovi a casa seva.

Aquest actor que tan natural semblava a la gent, per excès meteix del seu art, perdía poc a poc el sentit de la realitat, de la realitat veritable, la que s'escau més enllà de les taules i les decoracions de paper pintat. Dins del teatre, se'l prenía per un home de casa seva. Peró fora del teatre, tots li reptaven que encara fés d'actor. El trobaven afectat, artificiós, insoportable. Ell prou posava esment en corretgir-se i era debades. L'actor, en éll havía ofegat a l'home. I la seva tragedia fou la de voler esser un home com els demés i no poder ser-ho. Havía devingut una víctima més del realisme en el teatre.

NOTA —(La segona i darrera part d'aquesta historia, en el nombre vinent.)

PER BARCELONA

PER F. LABARTA

Les ciutats que's preocupen de llur historia conserven cuidadosament cases amoblades tal com estaven en l'antigor, per a mostrar a les generacions les costums i manera d'aposentarse del seus avantpassats.

A Barcelona, en aquest moment, es presenta l'ocasió de dotarla d'una casa ben original del sègle XVII, casa burgesa, d'una familia de la classe mitja, tant lluny del palau com de la casa de pagès o finca rural, edificada com altres als vols de la Catedral per a servir d'habitació a les dignitats capitulars. La configuració accidentada de la fatxada, quines obertures dónen a les parets de la Basílica, des de la porta de la Pietat fins a l'àbsis, i la quietut del barri, dónen a la casa qualitats immillorables per a la fí que'ns proposèm.

La hem visitada amb motiu d'haber-hi instalat un marxant d'antiguitats, per qui hem sabut anaven a fer-s'hi obres de restauració. Suposèm deu esser encara propietat del capitol Catedral i que donat el fí a que's destinaría dita casa, no creièm se mostrés massa exigent, en particular, abans de fer-hi gastos per a millorar-la o espatllar-la, segons se consideri. La casa no està en bon estat, però conserva la característica de l'època en que fou construida salvades petites afegidures ben fàcils d'esborrar per a tornarla al primitiu estat. La portalada, l'escala amb graons de pedra, el vestibul, les sales amb sostres artesonats, la cuina amb la llar de foc i el pou, els patis, l'escala del servei, l'estabia i la cotxera, tot fóra fàcil restablir-ho.

Indubtablement, la mateixa casa en altre barri, rodejada de modernes edificacions, no tindría, ni de molt, aquest interès que avui desperta, i fà pensar en restaurarla. Cal remarcar que lo dificil de trovar o siga un perfecte conjunt entre l'interior i l'exterior, aquesta casa ho té com poques o potser com cap altra de Barcelona, puig tots sabèm estimar en lo que val l'àbsis de la nostra Catedral, el campanar i la porta de la Pietat, que dóna pas al claustre, deixant veure des de la casa aquést i la font de Sant Jordi.

Se podría arreglar, s'hi podríen portar mobles i útils de l'època, adecuats a cada habitació, i això sería una nota agradosa al foraster que visités la Catedral i demés edificis vehins.

La Diputació, l'Ajuntament i en sa representació la Junta de Museus, tenen la paraula.

Juliol, 1914.

Hi ha un medi segur per a distingir el fenomen esperitual del mecànic. Tota vera intuició o representació es al ensemps espressió. Lo que no s'objectiva en una espressió no és intinció o representació sino sensasió i naturalitat. L'esperit intueix fent, formant, expressant. Hi han expressions no verbals, com les de colors, de linies, de tons. Tothom pot experimentar la llum interna quan pervé — i sols aleshores — a formularse a si meteix ses impresions i sentiments. Es impossible distingir l'intuició de l'expressió en eix procès cognoscitiu. Abdues sorgeixen al ensemps, perquè no son pas dugues, sino una meteixa cosa. — BENET CROCE.

FANNY, per Cornelis - Johannès MAKS

CRÒNICA DE LONDRES

PER J. BOUVERIC MAXWELL

(Trad. de Ll. Scatti)

Logra l'art d'avui comunicar al públic les emocions del artista? Si no ho logra, la deficencia residirà ja en la escacesa d'aqueixa emoció de l'artista, ja en la inhabilitat per a expressarla, ja en la incapacitat de l'espectador per a compèndrela. A n'aqueixa darrera eventualitat ens referirèm en aqueixa primera crònica.

Avui-al-dia ja no's pot acusar a l'Anglaterra de tenir un exagerat concepte conservador de l'art, i encara qu'així sigués, poques deduccions de valor podríen trèuressen. El mal resideix únicament entre la gent tinguda per inteligenta. Per aquesta classe l'art és un passatemps honorable i digne d'esser près sèriament en consideració sempre que siga possible, com quan se tracta de molts altres entreteniments, emprò considerat per demunt dels demés. Llur poder d'apreciació és, per tal motiu, més aviat limitat, encara que definit en alguna particularitat. Una pintura deurà per a ells esser basada en alguna concepció ètica ben definida i deurà representar un cert bocí de vida i també per a apreciarne son significat deurà trovar un lloc en qualque moviment definit.

D'ençà d'un quart de centuria l'anglès ben pensant trovava eixes tres *essencies* en la majoría dels quadres exposats. Se complavía en comprobar el perfecte acabat, el detallisme, el trevall meticulós d'un paviment, la escrupulosa cura amb que eren reproduits els ropatjes, etc. La representació imitativa estava alesores al seu apogèu i l'anglès de tipu corrent se sentía capàç de criticar els defectes d'una escena oriental, el sol ixent demunt les piràmides o un motiu de genre holandès amb exactitut tolerable, perquè les seves dots d'observació s'havíen desenrotllat en els viatjes, pel perfeccionament de la fotografía i darrerament per medi del cinema. El millor elogi que podía fer d'una obra d'art era el de considerarla una perfecta representació de la vida. L'Academia era el seu camp d'operacions, el Renaixement era la seva inspiració i jutjava els primitius flamencs i els bizantins amb els termes de «candorosos» i «extravagants».

CHANTEUSE LÉGÈRE, per Cornelis - Johannès MAKS

Solsament fis ara darrerament han començat els esteticistes a ocupar el lloc que devien en la crítica d'art d'Anglaterra; emprò el nostres critics encara adoleixen dels defectes d'estimar exageradament el valor de l'associació històrica i un prejudici en contra de tot lo que se dissocia de les escenes de la vida ordinaria. Per a un anglès educat és cosa tan dificil l'apreciació de la bellesa de l'Abadía de Westminster amb exclussió dels noms, records i significació històrica dels centenars de poetes, pintors i polítics que hi són enterrats com ho és per un estranger incult de recordar aqueixos noms un a un. Per iguals raons la seva crítica d'una tela que no li permeti valdre's dels convencionalismes de la perspectiva i dibuix estereotípic, ni amparar-se amb les forces d'associació, devé una crítica forçadament desnaturalitzada; olvidant del tot que amb la seva argumentació condemna no tan sols l'art modern, sinó tots aquells artistes qu'han pintat un quadre.

Així doncs, fóu més que sorpresa la qu'esperimentà una gran part del públic anglès al veure neixer un agrupament d'artistes que desconeixen tota tradició i quin ideal és el futur. Ja havíem tingut uns quans anys avans precursors en homes com és ara Mr. Roger Fry, qui aplanaren el camí organitzant exposicions d'art estranger modern, francès i rús; molt especialment degut a l'energía d'aquest artista, exposant als ulls dels londinencs el trevall dels artistes antiacadèmics i desconeguts, s'ha arribat a poder organitzar aqueixa exposició del *London Group* en les *Goupil Galleries*, pocs mesos endarrera. L'any passat ja's féu molt a Anglaterra per a impulsar la nova evolució, i els prejudicis anglesos han anat disminuint gradualment. Encara que molt aferrats a les llurs idees, sempre que's tracta de tradició, els anglesos cedeixen fàcilment quan els elements autoritzats —en aqueix cás els critics— els hi aconcellen qu'així deu esser.

Alguns periòdics publiquen interessants articles sobre'l present moviment artístic, emprò el llur trevall se limita generalment a esplicar lo que aqueixes tendencies volen destruir sense parlar ni un mot de lo que s'està construint.

No obstant, una afirmació ben evidenta és la de la hermosa esculptura de certs artistes com l'Epstein, quin panteó d'Oscar Wilde a París l'ha posat en camí de la fama, aixis com en la pintura de artistes com Mr. Duncan Grant i Mr. Wyndham Lewis, exibides en diverses galeríes. L'art rús, que feu la seva aparició amb els ballets russos, ha ajudat a popularitzar aqueix moviment i la Sta. Goncharova ha obtingut un èxit molt notable amb la presentació escènica de «Le Coq d'Or». Aqueixa popularitat és un dels més esperançadors síntomes en pró del nou art. Cal remarcar que l'èxit dels ballets russos és degut tant als vestits i ornaments com als pintors i als escriptors.

La millor senyal de la vitalitat del nou art, està en l'individualitat, cada día més evidenta, dels diferents agrupaments que'l composen. Tot academisme n'és foragitat i cosa fàcil de apreciar és la diferencia pronunciada d'inspiració.

Els artistes que deuen llur inspiració a Cézanne, són actualment els que segurament desperten més interès a Anglaterra. La llur simplificació de contorn i en profonditat de la forma, plau més que les altres escoles qu'han abandonat del tot la representació; aquests darrers són massa rescentment coneguts a Anglaterra i, per altra part, massa fàcilment confundibles amb els futuristes italians per a esser compresos. L'increment que va prenent a diari aqueixa tendencia en les exposicions russes i franceses, empenyerá segurament en aqueixa direcció, i no és aventurat l'assegurar que'ls anglesos acabin també per a llençarse per a aqueix camí.

Encara que limitada en cantitat, la estatuaria també sembla seguir aqueixos viaranys. Citarèm especialment un jove polonés, Mr. Gaudier Brzeska (reproduccions adjuntes), qu'encara qu'entrenat a l'estranger pot considerarse'l com anglès. Els seus primers trevalls ja

mostraven l'aspecte inquiet qu'ara ha près cós definitivament, diferenciant l'obra de les dugues èpoques. La gracia essencial de la seva obra és l'identificació de la seva concepció amb el material qu'empleia; no permet mai que la vitalitat del material trevallat quedi entelada o destruida. Aqueix esforç en crear quelcom dintre aqueixa limitació és lo que fà tan atractiva la seva obra.

La figura *A* reprodueix en marbre un «Noi amb un conill», un dels trevalls més interessants de la *Allied Artists Association*. Una gran fermesa elemental equilibrada i armonitzada amb la vitalitat del material separa aqueixa esculptura de la major part dels efectes petrificats del art d'avui-al-dia.

La figura *B* reprodueix en alabastre la figura d'un «Noi». Les deformacions d'aqueixa figura se perden en la significació dels seus contorns flotants. La visió den Brzeska neix de la contemplació de les curves naturals del cós humà, no hi cap dubte, emprò la grandesa de la seva obra no vé pas de l'inteligencia de l'artista en reproduirles, sinó en son poder d'adaptació i de combinació de les unes amb les altres, fins que la seva concepció original queda realitzada.

Se pinta amb el cervell, no pas amb les mans. — MIQUEL ANGEL.

Imp. E. GABAÑACH. S. en C. - Diputació. 308 - BARCELONA

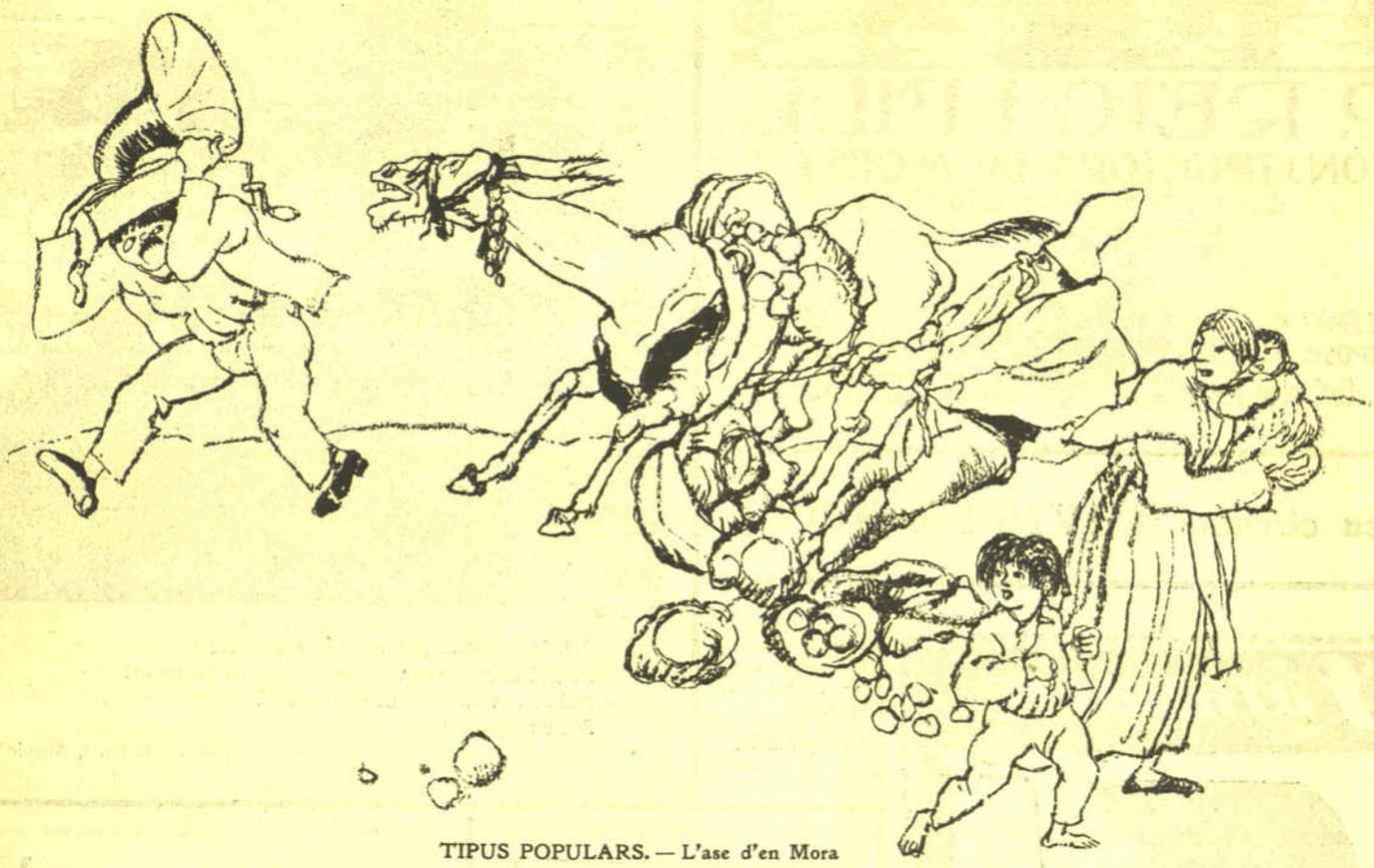

Fig. B. NOI - Alabastre
(46 cm. d'alçada)

Fig. A. NOI AMB UN CONILL
(35 ½ cm. d'alçada)

Babel

TIPUS POPULARS. — L'ase d'en Mora

DIABÉTICOS
— CURA INFALIBLE CON EL —
TOPALCHI-NOVELLAS
EXIGIR EL LEGÍTIMO PREPARADO — FARMACIA DEL AUTOR
77, RAMBLA DE CATALUÑA, SEGALÀ, ALSINA, &&.

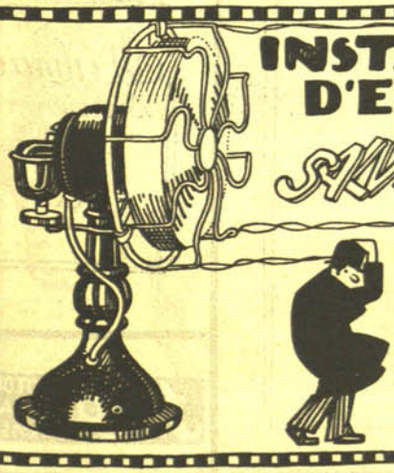
TALLER DE CERRALLERIA
MAGÍ SANS
soldadura autógena
TORRIJOS 38 (GRACIA)

— Qui no anuncia no vèn. ¿Ho sent?

Automòvils BENZ
Autos - Camions - Omnibus
Motors Marins i Aviació
Aragó, 282 : Telèfon 3579
" BARCELONA "

INSTALACIONS GRALS. D'ELECTRICITAT
SALVADOR FERRER
MAQUINARIA ASCENSORS VENTILADORS
Oficines: Claris 34. entr. dreta
Tallers i Magatzèm: baixos. dreta
telèfon 482

P. REIG I FILL

CONSTRUCTORS DE MOBLES

CASA FUNDADA EN 1852

PROVEHIDORS DE LA REIAL CASA

DESPATX
EXPOSICIO I VENDA
R de Calalunya 23

TALLERS
UNIVERSITAT 21
BARCELONA

— Pobrissoooo!.... perquè plores, pobret?
— Perquè m'he perdut, no trovo la meva caaaaasa!
— Qui ets, aveiàm, diguem qui ets.....
— Soc un *explorador*.

(Simplicissimus, Munic)

Feu circular REVISTA NOVA

— De manera que vosté no té cap animal domèstic?
— Un, només una tènia.

(Lustige Blätter, Berlín)

BELLESA HIGIENE

ARRUGUES: TAQUES i CICATRIUS: ERUPCIONS i MALALTIES DE LA PELL: PÈL MOIXI: CAIGUDA DEL CABELL: OBESITAT: MASSATJE: MANICURA ETC.

RBLA DEL CENTRE 7 PRL.

SANROMÀ

Bicicletes - Motocicletes
Accessoris
Articles de Sport

Balmes, 62 :: Telèfon 1445
:: BARCELONA ::

¿Volen tenir sempre els mobles llustrosos?

COMPRIN

L'AUTOLAK — producte a base de cera

Preus
1'00 ptas.
2'50 »
4'50 »

De venda: Portaferrissa, 17
FARRÉ Y ASENSIO

Vda. de E. Texidor

Material completo para Arquitectura - Dibujo - Pintura - Decoración etc.

CASA TEXIDOR BARCELONA

Ronda de Sn. Pedro 16. BARCELONA

Teléfono ..... 1289.

Palmau
ANTIGUITATS
MOBLES
CUADROS
PORTA FERRISSA 18

Mas FOTOGRAFIA D'ART ROSSELLÓ 277

MATA-FVEGOS ESPAÑOL

VICTORIA

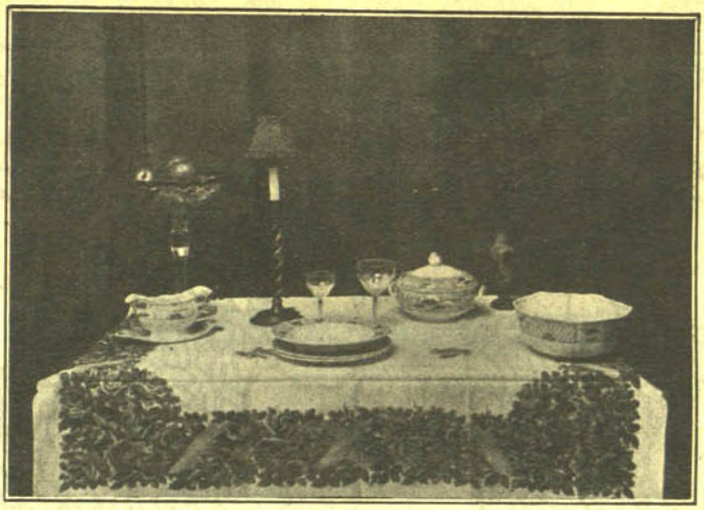
EL MAS MODERNO PRÁCTICO Y ECONÓMICO

FUNCIONAMIENTO INFALIBLE

SIN SIFÓN
SIN PERCUTOR
SIN MANUBRIO
SIN BOLAS QUE ROMPER
SIN NINGÚN MECANISMO

5 litros 45 pts. - 7 litros 55 pts. - 10 litros 65 pts.

Detalles y pruebas a quien lo solicite
ANTONIO CAÑELLAS
Rambla Cataluña, núm. 59, pral. - BARCELONA

FAIANS CATALÁ

CORTS CATALANES, 615

VAIXELLES ▫ CRISTALLERIA

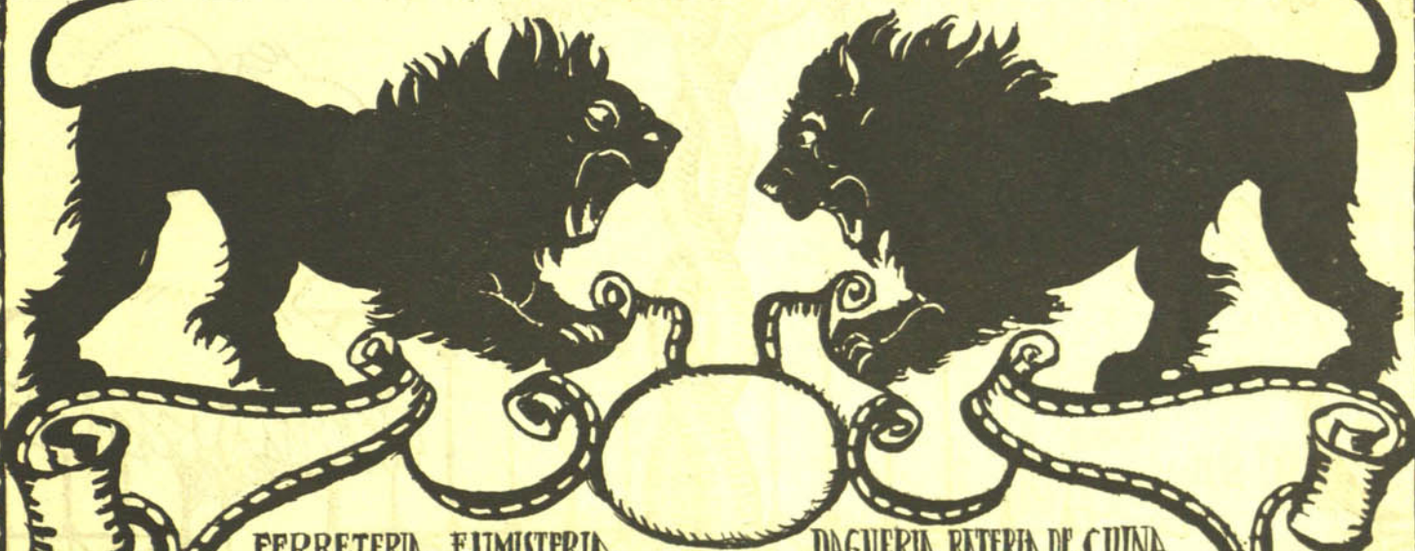
URALITA ROVIRALTA

Litinoides
la millor aigua de taula
cts ampolla Demanar mostres
10 A. Serra Pelayo 9.

FEU CIRCULAR REVISTA NOVA

DOS LEONES

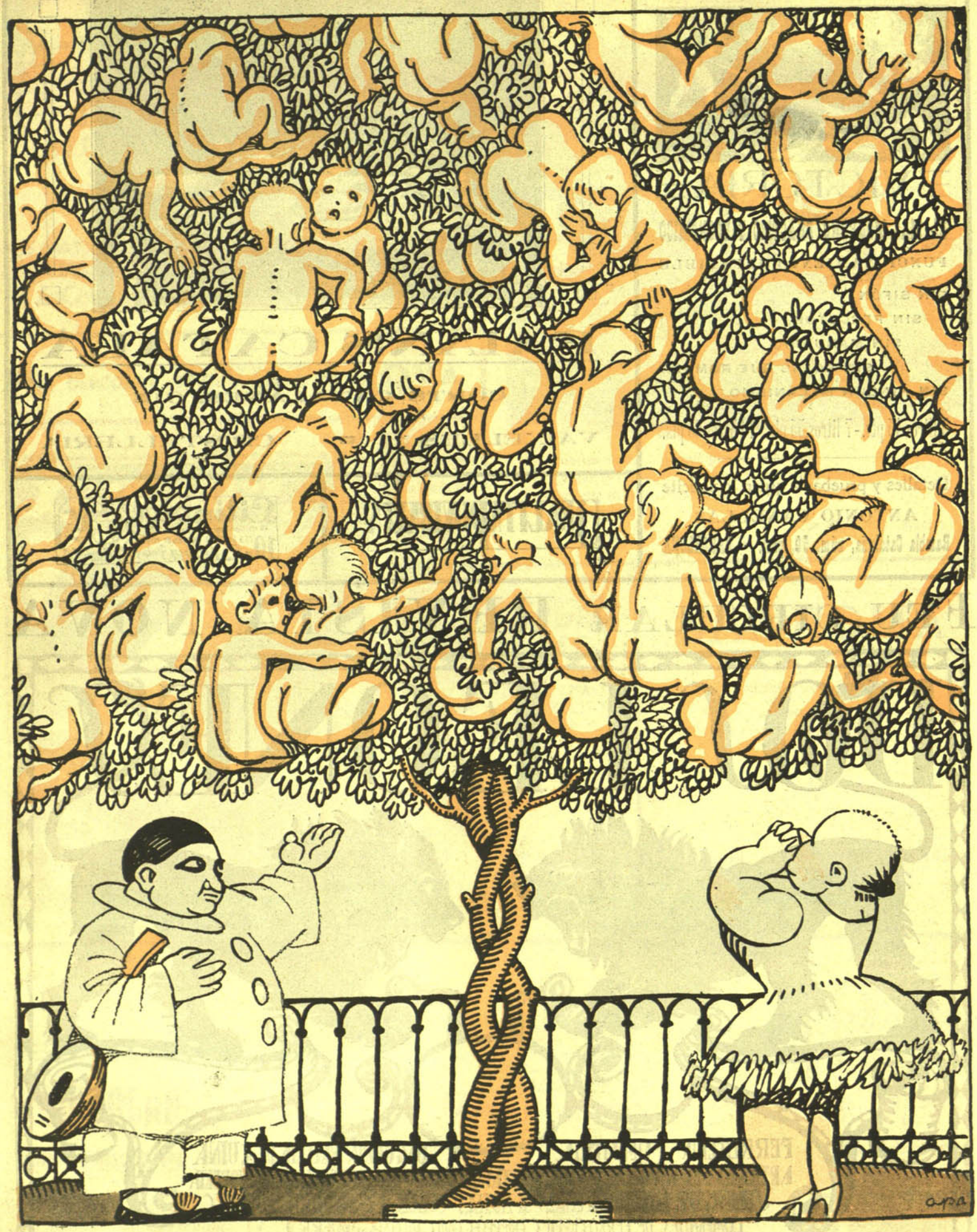

FERRETERIA FUMISTERIA DAGUERIA BATERIA DE CUINA
ARTICLES PER A VIATJE y SPORT METALLS D'ORNAMENT UTENSILIS DE PERFUQUERIA
SUMINISTRE A PREUS ESPECIALS A HOTELS COL·LEGIS COMUNITATS HOSPITALS
COMPANYIES DE FERRO CARRILS EMPRESES CIVILS MILITARS y NAVIERES

VENDES AL ENGROS A TOTES LES REGIONS

RAMBLA DE CATALUNYA 22

VENDES A LA MENUDA

ELS AUBERCOCS